

Wu Lan¹

Siła poezji. Huang Lihai – o pewnym człowieku, jego czasopiśmie, nagrodzie, spotkaniu...

Wprowadzenie

Huang Lihai urodził się w powiecie Xuwen, chińskiej prowincji Guangdong (Kanton), w latach 70. XX wieku. Studiował na Uniwersytecie Sun Yat-sena oraz na Uniwersytecie Pekińskim. Aktualnie żyje w Kantonie. Ukończył studia na kierunku teatr i kompozycja. Jego wiersze publikowane były w takich czasopismach, jak: „Magazyn Poetycki” (诗刊), „Gwiazdy” (星星), „Magazyn Wierszy Wybranych” (诗选刊), „Literatura Szanghajska” (上海文学), „Literatura Młodych” (青年文学) czy „Wszyscy” (大家). Jego dzieła trafiły również do kilkudziesięciu różnych antologii oraz zostały wydane jako oddzielne tomiki poezji, np. *Niewiele wiem o przeznaczeniu* (我对命运所知甚少). Wiersze Huang Lihai zostały przełożone na wiele języków i tym samym trafiły do międzynarodowej publiczności. Wśród nich znalazł się przetłumaczony przeze mnie tomik *Kto biega jeszcze szybciej niż błyskawica*, wydany przez Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego. Spośród najważniejszych dzieł, które ukazały się pod redakcją Huang Lihai, można wyróżnić m.in. *Wiersze wybrane poetów lat po-siedemdziesiątych* (70后诗人诗选), *Antologię wierszy lat po-siedemdziesiątych* (70后诗集 ze współredakcją Kang Chenga i innych) czy *Poezje wybrane generacji środkowej* (70后诗集, ze współredakcją An Qi i Yuan Cun). Huang Lihai jest laureatem Międzynarodowej Nagrody Literackiej Libanu, ósmej edycji Kantońskiej Nagrody Literackiej im. Lu Xuna oraz przyznawanej co dwa lata drugiej edycji Nagrody Poezji Chińskiej. Jego wiersz *Kto biega jeszcze szybciej niż błyskawica* (谁跑得比闪电还快) został wybrany do pracy *Język Uniwersytecki* (大学语文) jako jedyny do uwzględnienia w procesie kształcenia. Określenie

---

¹ Uniwersytet Gdański, Polska, e-mail: ula116@aliyun.com.

go zwykłym poetą nie jest wystarczające – Huang Lihai to artysta nadający poezji nowe znaczenia.

Nowatorskie idee i działania

Popularność Huang Lihai rozpoczęła się w listopadzie 1999 roku, kiedy założył czasopismo „Poezja i Człowiek” (诗歌与人). Miał nadzieję na stworzenie projektu innowacyjnego, przestrzeni dla ukazywania poezji faktycznie niepowtarzalnej. Pragnął zrobić coś, czego nie dokonał nikt inny, lub coś, co zostało już przez innych zapomniane – to była myśl przewodnia nowo powstałego czasopisma. Jako medium tego typu „Poezja i Człowiek” początkowo rzeczywiście oscylowała wokół tematów, którymi nigdy wcześniej nie poruszano w nieoficjalnych bądź oficjalnych publikacjach w Chinach. Dla przykładu można przywołać koncepcje i style takich dzieł, jak *Wiersze wybrane poetów generacji środkowej* (中间代诗人诗选) czy *Kompozycja skończona* (完整性写作) – mimo tego, że swoją tematyką były podobne do utworów zamieszczonych w *Antologii wierszy lat po-siedemdziesiątych* (70后诗集) oraz *Wierszach kobiecych* (女性诗歌), to aspekty w nich poruszane zostały kompleksowo opracowane przez Huang Lihai. Wobec tego poeta w kwestii swojej artystycznej inwencji odnosił się, używając nazwy *Nowe wiersze nowych kobiet* (新女性新诗歌). Huang Lihai był również realizatorem *Wierszy wybranych poetek z mniejszości etnicznych* (少数民族女诗人诗选). Do 2017 roku zostały wydane aż 52 numery „Poezji i Człowieka”, a dzięki swojej ciągłości, kompleksowości i całościowemu oddziaływaniu, czasopismo to przyjmuje się jako najważniejszą poetycką publikację społeczną, uznawaną powszechnie za najlepsze chińskie wydanie tego rodzaju. Huang Lihai był w jury i sam przydzielał nagrody, zaplanował również samą ceremonię ich wręczenia i zajął się innymi podobnymi obowiązkami. Nie mając ani grosza wsparcia ze strony publicznych i rządowych finansów, pokrył koszty ze swoich zarobków lub z funduszy pozyskanych innymi kanałami. Dzięki braku styczności z nadużyciami władzy i finansowaniem ze strony rządu zachował pewnego rodzaju czystość ustanowionej nagrody literackiej, co również stanowi innowację na skalę światową.

Od badań dotyczących narodowości po gender i poetyki Huang Lihai dał nowe spojrzenie na kręgi poetyckie i edukacyjne. Nie tylko wydał *Dziesięć umiłowanych przez czytelników poetek* (最受读者喜欢的十位女诗人), ale również zawarł w tym wskazówki dotyczące prądów społecznych, ukazując nagromadzenie nowych osiągnięć w poezji. Ponadto zredagowana wraz z Chen

Zhiyunem² antologia *Przedmowa i postscriptum nowej poezji w latach dziewięćdziesiątych* (新诗九十年序与跋) nadała nowego wymiaru badaniom nad poezją. Huang Lihai uważał, że tego typu materiały tematyczne były często pomijane, a podczas tworzenia nieustannie odkrywał, że w polu badań nad poezją nadal istnieje wolna przestrzeń, którą warto wykorzystać i pracować nad jej wypełnieniem. Dlatego też wciąż parął się wydawaniem czasopisma społecznego, które uważał za równoznaczne z tworzeniem poezji, ponieważ tam tak samo potrzeba wyobraźni i kreatywności – i to właśnie te bodźce stymulowały go do dalszej pracy.

Drugą przyczyną uzyskania popularności i sławy przez Huang Lihai było ustanowienie Nagrody Poetyckiej – Poezja i Człowiek (诗歌与人·诗人奖) w 2004 roku. Było to pierwsze chińskie wyróżnienie tego typu o wymiarze międzynarodowym. W jej jury znajdowała się tylko jedna osoba – był to oczywiście sam redaktor naczelny „Poezji i Człowieka”, który wyróżniał pretendujących do nagrody poetów i ich dzieła na podstawie własnego zmysłu estetycznego. Odrzucając formę zbiorowych decyzji o przyznawaniu nagrody, ukazał swoją odpowiedzialność i niezależność.

W 2014 roku nazwę wyróżnienia zmieniono na Międzynarodowa Nagroda Poetycka – Poezja i Człowiek, a jej celem stało się odkrywanie i promowanie poetów, którzy przez wiele lat nieustannie tworzyli znakomitą, najczystsza poezję. Jej idea była również zachęcenie większej liczby osób do zanurzenia się w duchu tej artystycznej dziedziny. Był to krok w stronę pobudzenia i wzbogacenia refleksji nad myślą i duchem człowieka. Do grudnia 2018 roku Huang Lihai wyłonił laureatów Nagrody Poetyckiej aż 12 razy: pierwszym zwycięzcą został najwybitniejszy poeta portugalski – Eugénio de Andrade; w drugiej edycji zwyciężył ostatni artysta wywodzący się z chińskiej Szkoły Lipcowej – Peng Yanjiao; wyróżnienie w trzeciej edycji otrzymał tłumacz i poeta chiński – Zhang Shuguang; laureatką czwartej odsłony konkursu została chińska poetka – Lan; zwyciężczynią edycji piątej została Rosjanka – Inna Lisnyanskaya; szóstej – Tomas Tranströmer pochodzący ze Szwajcarii; siódmej – Słowak Tomáš Šalamun; ósmej – Chińczyk Dong Tangzi; dziewiątej – Polak Adam Zagajewski; dziesiątej – Amerykanka Rita Dove oraz Chińczyk Xi Chuan; jedenastej – Anglik George Szirtes oraz poeta karaibski Derek Walcott (za całokształt twórczości); dwunastej – Niemiec Hans Magnus Enzensberger.

W ciągu 12 lat Międzynarodowa Nagroda Poetycka – Poezja i Człowiek stopniowo wyrabiała swoją wysoką pozycję i stała się wpływowym wyróż-

² Urodzony w lutym 1963 roku pochodzi z miasta Maoming w prowincji Guangdong. Przygodę z komponowaniem poezji rozpoczął w latach 80. poprzedniego wieku, kiedy studiował na Uniwersytecie Pekińskim, a od 20 lat jest całym sercem i duszą zanurzony w pisaniu wierszy.

nieniem poetyckim. Jednym z sensacyjnych wydarzeń związanych z przedsięwzięciem było otrzymanie Literackiej Nagrody Nobla za 2011 rok przez Tomasa Tranströmera, który pół roku wcześniej został laureatem opisywanego tutaj chińskiego wyróżnienia. Fakt ten może być dowodem na oryginalny i wyrobiony dobry gust wykreowany przez czasopismo Huang Lihai. Natomiast w 2015 roku (czyli rok po uzyskaniu nagrody) twórczość amerykańskiej poetki Rita Dove stała się obiektem badań nad literaturą zagraniczną. Można zatem stwierdzić, że ustanowiona przez Huang Lihai nagroda stworzyła nową synergię na różnych poziomach, coraz bardziej przykuwa uwagę specjalistów i cieszy się dużym uznaniem. Można to traktować w kategorii przypadku, który pozwolił Huang Lihaiowi na doświadczanie życia i udowodnienie, że ma podobny gust i zmysł estetyczny do reszty świata. Nagroda Poetycka – Poezja i Człowiek oraz Literacka Nagroda Nobla miały zatem swoją chwilę konwergencji.

Polski akcent

W związku z serdecznym zaproszeniem, które Huang Lihai skierował do poety Adama Zagajewskiego, w marcu 2014 roku w ramach 7-dniowej wizyty poeta pojawił się w Chinach. Przedtem Zagajewski odwiedził Tajwan i Hong Kong, ale to Kanton był najważniejszym etapem jego podróży, ponieważ tam właśnie odbywała się ceremonia wręczenia dziewiątej edycji Międzynarodowej Nagrody Poetyckiej – Poezja i Człowiek, której został laureatem.

Polaka uznano za wpływowego na arenie międzynarodowej poetę wielkiego formatu. Otrzymał wiele pochwał od tak wielkich postaci, jak Czesław Miłosz, Iosif Brodski czy Susan Sontag. Urodził się w czerwcu 1945 roku na terenie ówczesnej Galicji Wschodniej. Po drugiej wojnie światowej jego rodzina wróciła do Polski, a w latach 60. i 70. zaczął zajmować się pisaniem wierszy, przez co zaliczany jest do polskiego pokolenia poetów Nowej Fali. Wydał 18 antologii i 11 esejów. Był kilkakrotnie nominowany do Literackiej Nagrody Nobla i wielu innych nagród poetyckich. Obecnie na język chiński przetłumaczono dwa tomy wierszy wybranych Zagajewskiego, dzięki czemu jego poezja dotarła również do czytelników z Państwa Środka. Jeden z nich przetłumaczyłam osobiście z języka polskiego na chiński, natomiast drugi został przełożony z języka angielskiego przez poetę Li Yilianga (李以亮) i wydany przez Huang Lihai – jest to również pierwszy wydrukowany i opublikowany w Chinach tomik wierszy wybranych Zagajewskiego.

Chińczycy mają zwyczaj dodawania znaku 老 (czyt. lao) przed nazwiskiem osoby, która osiągnie już pewien wiek – jest to swoisty wyraz zażyłości i serdeczności względem tej osoby. Dlatego też Zagajewskiemu, którego chińskie

nazwisko wymawiane jest jako *Zhagayefusiji* i z trudem przechodzi Chińczykom przez gardło, natychmiastowo nadany został przydomek „Lao Zha”. Kiedy Lao Zha wysiadł na dworcu w Kantonie z pociągu łączącego Guangdong z hongkońskim Kowloonem, spotkał się z serdecznym powitaniem Huang Lihai i jego „legionów”. Komitet powitalny zorganizowany przez chińskiego poetę był imponujący, a samochody jechały w kolumnie niczym w dniu ślubu. W następnych dniach kolejne grupy chińskich poetów towarzyszyły Zagajewskiemu w konferencjach, zwiedzaniu Akademii Rodziny Chen czy Klasztoru Jasnej Synowskiej Pobożności. Poeci przemiennie zapraszali go w gościnę, a podczas posiłków dyskutowali o poezji i literaturze.

Zagajewski nie zapomniał o tym serdecznym powitaniu podczas ceremonii wręczenia Międzynarodowej Narody Poetyckiej – Poezja i Człowiek swoją wdzięczność względem chińskiej gościnności wyraził zaraz przed przemówieniem związanym z otrzymaniem wyróżnienia. „Dziękuję Panu Huang Lihaiowi za zaproszenie, parę miesięcy temu, kiedy otrzymałem tę wiadomość, niezwykle się ucieszyłem – powiedział Lao Zha – kiedy dotarłem do Kantonu, bardzo mi pochlebiło ciepłe przywitanie członków ekipy, których liczba przekroczyła chyba wojowników Terakotowej Armii. Podziwiam Huang Lihai, cenię jego kontakty interpersonalne. Poświęcił swoje pieniądze na stworzenie nagrody poetyckiej, a to wszystko dla idei, a w dodatku nieważne, jak bardzo jest zajęty, na jego twarzy zawsze widnieje uśmiech”.

Siedzący pod sceną Huang Lihai, który odbierał słowa wdzięczności od Zagajewskiego, miał na sobie jasnoniebieską sportową marynarkę, czarne spodnie i sportowe buty – ubrany był jak na co dzień. Jako inicjator tej imprezy nie mógł siedzieć tak beztrudnie jak reszta widzów. Musiał pilnować, aby całe wydarzenie przebiegało zgodnie z planem. Przed rozpoczęciem ceremonii Zagajewski wraz z żoną usiedli w pierwszy rządzie pod sceną, jednak co chwilę ktoś podchodził do nich z tomikiem wierszy i prosił o autograf. Lao Zha nie odmówił ani jednej osobie, podpisując się na każdej publikacji po polsku, a jeśli znał osobę proszącą o jego podpis – dopisywał również jej imię. Huang Lihai cały czas martwił się, że sytuacja ta może wykończyć 69-letniego Zagajewskiego. Jednak kiedy polski poeta wszedł na scenę i stanął w światłach reflektorów, wydawał się wielce podekscytowany – dopiero wtedy Huang Lihai odetchnął z ulgą.

Wraz z muzyką harfową odstąpiły się kurtyny rozpoczynające ceremonię wręczenia nagrody. Skoczne nuty uciszyły wrzawę publiczności, wszyscy spokojnie wyczekiwali ostody ducha w postaci poezji i muzyki. Tamtego dnia w Kantonie wiał silny wiatr i padał deszcz, niespodziewanie spadł również rzadko spotykany w tym miejscu grad. Mimo tego na uroczystość przybyło

około 200–300 osób. Obecni byli między innymi znani kantońscy poeci, ludzie mediów, miłośnicy poezji, artyści, a nawet pisarze, którzy przybyli na wręczenie nagród specjalnie z Pekinu.

Ta poetycka impreza cieszyła się ogromną sympatią wśród ludzi, a to wszystko dzięki kilkunastu latom pasji i starań, które podjął Huang Lihai wobec poezji.

Po wejściu na scenę Zagajewski wyznał: „Tak naprawdę, gdy odbierałem nagrodę, cały czas czułem zawstydzenie, czy naprawdę jestem aż tak wybitnym poetą. Uważam, że poeta może na chwilę wydobyć pewien blask, ale częściej jednak waham się, czy robię wystarczająco dużo, czy umiem za pomocą wiersza ukazać wewnętrzny świat człowieka”. Jego zdaniem poezja motywuje ludzi, sprawia, że jesteśmy pełni energii, że możemy powrócić do dziecięcej naiwności, ale jednocześnie nie pozwala nam zapomnieć o problemach i bólu.

Przez kilka ostatnich lat dzieła polskich poetów, np. Miłosza i Szymborskiej, przykuły uwagę chińskich czytelników. Podczas gdy zbiór wierszy przeciętnego chińskiego poety sprzedaje się zazwyczaj w nakładzie 1000–2000 egzemplarzy, to wydany w zeszłym roku tomik Szymborskiej rozszedł się w liczbie 150 tys. woluminów, co świadczy o niezwykłym uroku polskiej poezji. Sam Zagajewski przyjaźnił się z wyżej wymienioną dwójką wielkich polskich poetów. Wspólne zdjęcie niezwykłych twórców poezji, w tym m.in. Lao Zha, Miłosza, Brodskiego i Herberta pojawiło się w wyborze wierszy, które Huang Lihai wydał dla Zagajewskiego. Tomik ten można było kupić przed wejściem na ceremonię rozdania nagród i od razu sprzedano około 100 jego egzemplarzy, a ponad 6000 juanów dochodu w całości przeznaczono na fundusze „Poezji i Człowieka”.

„Poznanie Szymborskiej jest niezwykle cenną wartością” – Lao Zha wyznał, że w młodości napisał esej wyśmiewający pewnych współczesnych poetów, nazywających ich poetami „leniwymi”, którzy nie potrafią w pełni użyć swoich myśli i wydobyć swoich umiejętności. Tekst bardzo spodobał się Szymborskiej, która napisała do Zagajewskiego list i zaprosiła go na wspólny posiłek – tak właśnie rozpoczęła się ich znajomość. W 1983 roku Lao Zha przeniósł się do Paryża, gdzie przypadkowo spotkał laureata Nagrody Nobla – Czesława Miłosza. Od tego czasu często się spotykali i stali się dobrymi przyjaciółmi. Los połączył ich w znajomość, która wy płynęła ze wspólnej pasji i szacunku względem poezji.

To była pierwsza wizyta Zagajewskiego w Państwie Środka, jednak w swoim pełnym wdzięczności przemówieniu wspominał, że choć przekroczył granicę z Chinami po raz pierwszy, to już dawno wzbogacał wiedzę o kulturze i cywilizacji tego wspaniałego kraju. „Za młodu wyobrażałem sobie Chiny dzięki lekturze »Opisania Świata« Marca Polo i reportażom z czasów Polskiej Repu-

bliki Ludowej odnoszącym się do kraju Mao Zedonga i Zhou Enlaia. Bardzo lubię chińską poezję, czytałem dzieła poetów starożytnych – Li Baia i Dufu; ze współczesnych poznałem utwory Bei Dao”.

Po zakończeniu uroczystości goście rozeszli się, a rozświetlone reflektory przygasły. W półmroku pozostali tylko pracownicy zajmujący się rozmontowaniem sceny. Lao Zha zatrzymał się na chwilę, miał zamyślony wyraz twarzy, jakby jego chińska podróż skończyła się wraz z uroczystością.

W oczach przyjaciół wręczenie polskiemu poecie Adamowi Zagajewskiemu Międzynarodowej Nagrody Poetyckiej – Poezja i Człowiek przez Huang Lihai w 2014 roku było ogromnym sukcesem – jego pobyt w Chinach był inspiracją dla wielu chińskich poetów. Dzięki wizycie ci dwaj wybitni twórcy, mistrzowie poezji zbudowali wspaniałą, osobistą relację. Po dziś dzień, kiedy Huang Lihai rozmawia o Zagajewskim z przyjaciółmi, nazywa go Lao Zha; mówi: „uprzejmy, życzliwy, mądry Lao Zha, cały czas miał nadzieję na utworzenie fundacji, chciał finansowo wesprzeć nasze wyróżnienie, by mogło być nieustannie przyznawane”. Ludzie chwalili rozmach imprezy wręczenia nagrody, jednak nie wiedzieli, ile dni i nieprzespanych nocy poświęcił dla niej sam Huang Lihai.

Nowe wyzwania

Po dziesiątej edycji konkursu w 2015 roku 8 listopada 2016 roku w „Tygodniku Południowych Metropolii” (南都周刊) pojawił się następujący komentarz: „Wydaje się, że Huang Lihai zrobił już ponadprzeciętnie dużo dla chińskiej poezji. Zjednoczył on współczesnych poetów chińskich w najszerszym rozumieniu mimo tego, że niektórzy mogli stać we wzajemnej opozycji, jednak nie przeszkadzało to w zbudowaniu wspólnych przyjaźni, co było wyczynem imponującym na scenie poetyckiej. Zadziałał on jeszcze szerzej – sprowadził na chińską arenę wybitnych poetów zagranicznych”.

Zarówno w odniesieniu do tworzenia czasopisma, jak i ustanawiania nagrody przedsięwzięcia te wynikały ze spontanicznej, dobrowolnej akcji jednego człowieka, który z powodu braku wsparcia finansowego, musiał często zmagać się z problemem finansów. Huang Lihai opierał działania na własnych zasobach pieniężnych, które gromadził przez lata. Przez cały ten czas poszukiwał również sponsorów, którzy zechcieliby swoimi środkami wesprzeć jego przedsięwzięcia.

Mimo wielu problemów Huang Lihai nie przestawał brać udziału w procesie twórczym. W 2000 roku stworzył Pracownię Lihai (礼孩书衣坊) – dzięki projektowaniu książek mógł przeznaczyć niewielką sumę na wsparcie „Poezji i Człowieka”.

Stał się poważany w chińskim świecie poezji właśnie dzięki „Poezji i Człowiekowi”, jednak należy szczerze przyznać, że gdyby nie jego inicjatywa, czasopismo to nigdy by nie powstało. Według profesora Beijing Normal University Zhanga Qinghua Huang Lihai jest przede wszystkim wybitnym i ważnym poetą, a dopiero w drugiej kolejności edytorem czy aktywistą poetyckim. Zhang Qinghua uważa, że jego warsztat literacki osiągnął wysoki poziom. Rozwinięte aspekty jego duchowego świata, takie jak interdyscyplinarność czy głębia i dojrzałość artystyczna, zdeterminowały sukces „Poezji i Człowieka” i sprawiły, że publikacja stała się czasopismem wielce wpływowym.

Ze względu na problemy finansowe i nadmiar obowiązków Huang Lihai często czuł się wyczerpany. „Poezja i Człowiek” oraz Międzynarodowa Nagroda Poetycka – Poezja i Człowiek powstały tylko i wyłącznie dzięki jego wytrwałości i determinacji. Huang Lihai nigdy nie był bogaczem, pieniądze zarabiał, pisząc, organizując bankiety i pomagając w edycji książek. Jednak minęło kilkanaście lat, a artysta był niczym Don Kichot walczący z wiatrakami – chciał stworzyć odrębny świat poezji, liryczną przestrzeń oderwaną od rzeczywistości. Pewnego razu oznajmił: „Ten świat nie wymaga ode mnie, żebym pisał poezje, tworzył czasopisma czy zajął się Międzynarodową Nagrodą Poetycką. Ja sam nie mam obowiązku, żeby to robić. Ale tu jesteśmy i tu żyjemy, nie można zajmować się tylko przyjemnościami i rzeczami materialnymi, trzeba robić coś pożytecznego”.

Huang Lihai nigdy nie zaprzestał swojej walki o poezję – po stworzeniu magazynu i sukcesie związanym z Międzynarodową Nagrodą Poetycką rozpoczął pracę nad Noworocznym Spotkaniem Poetyckim (新年诗会).

Noworoczne Spotkania Poetyckie

Pierwsze kantońskie Noworoczne Spotkanie Poetyckie odbyło się na Uniwersytecie Sun Yat-sena w 2007 roku. W 2014 roku pracownicy biblioteki w Kantonie zaprosili Huang Lihai i grupę jego artystów do zorganizowania tam tego wydarzenia. Od tego czasu spotkanie odbywa się rokrocznie w okolicach Nowego Roku, a do dzisiaj zorganizowanych zostało pięć edycji. Wydarzenie to za każdym razem przykuwa uwagę mediów oraz mieszkańców miasta, uczestniczy w nim około 1000 osób, a liczba internautów oglądających transmisję na żywo przekracza 100 tys.

Kantońskie Noworoczne Spotkanie Poetyckie 2015 odbyło się 30 grudnia 2014 roku też w bibliotece znajdującej się w nowym centrum Kantonu – Zhujiang New Town. Ten coroczny festiwal poezji został zorganizowany wspólnie przez pracowników biblioteki oraz społeczne czasopismo „Poezję i Człowieka”

i stanowił wielkoformatową imprezę promującą czytelnictwo z naciskiem na poezję. W przeciągu czterech ostatnich lat ranga imprezy wyraźnie wzrosła, wydarzenie stało się powiewem świeżości na wspólnym, estetycznym polu literacko-bibliotecznym. Noworoczne Spotkanie Poetyckie zostało nazwane przez prasę kantońską flagową imprezą noworoczną, odzwierciedlającą ducha kultury i jakość miasta, stając się wizytówką i marką Kantonu. Media okrzyknęły tę imprezę jako najbardziej kreatywne i wartościowe chińskie spotkanie poetyckie, które zostało również docenione przez samych poetów. Dla wielu czytelników obchodzenie Nowego Roku w Kantonie na Noworocznym Spotkaniu Poetyckim stało się ważnym rytuałem.

Poetami uczestniczącymi w edycji tego wydarzenia w 2015 roku byli m.in. Denis Mair ze Stanów Zjednoczonych, ale również Jidi Majia z Qinghaiu, Yao Feng z Makao oraz Chen Zhiyun z Foshan. Recytacje wierszy w ojczystych językach na scenie wykonywali również artyści kantońscy – Yang Ke, Huang Lihai, Du Lulu i inni. Po dopełnieniu wielu obowiązków związanych z tym wydarzeniem Huang Lihai od razu zajął się nowymi przedsięwzięciami – przede wszystkim musiał rozpocząć prace przygotowawcze do kolejnej edycji Międzynarodowej Nagrody Poetyckiej – Poezja i Człowiek.

Cieszyła go chęć ludzi do rozpoczęcia Nowego Roku poezją, ponieważ wynikała z potrzeby serca i stała się już pewnego rodzaju rytuałem. Edycja z 2016 roku odbywała się od 15 do 16 lutego i okazała się wielkim sukcesem. Na hasło imprezy wybrano „W poszukiwaniu tuszu”, co należało interpretować jako związek pomiędzy „poezją a tuszem” – sam Huang Lihai podkreślał tę ideę słowami: „Poszukiwanie tuszu to próba odnalezienia współczesnego aspektu w starożytnej kulturze. I poezja, i kaligrafia mają w sobie cząstkę liryzmu; i poezja, i kaligrafia to sztuki przeznaczone dla każdego. Poprzez dialog poezji i kaligrafii, poprzez poznanie i rozumienie tych dwóch dziedzin przez artystę, znaleźliśmy ich wspólną przestrzeń. Tak właśnie powstaje zaskakująca korelacja wiersz-tusz, tusz-wiersz i poszukiwania lirycznego piękna w ich pojawianiu się i zanikaniu”. Większość wybranych wierszy na Spotkanie Poetyckie 2016 miało zatem związek z pismem, kaligrafią i tuszem, przykładem mogą być poematy: *Jęk kresek* (点画呻吟) i *W poszukiwaniu notek z tuszu* (寻墨记). Oprócz zaproszenia poetów do recytacji własnych dzieł na wydarzeniu pojawili się znani krasomówcy z Kantonu i Foshan 佛山 – Ma Li, Mu Yan, Dan Na, Ji Ya i inni, którzy zaprezentowali poezję przed widownią, co nadało wydarzeniu wyjątkową atmosferę. Zaproszeni zostali również kantońscy artyści zagraniczni, którzy recytowali wiersze napisane po hiszpańsku, portugalsku, polsku i angielsku – różnorodne dźwięki obcych języków zabrzmiały w sali, tworząc atmosferę tego międzynarodowego spotkania. Na scenie we wspólnej

dyskusji o podobieństwach i różnicach między poezją a kaligrafią udział wzięli profesor Wydziału Sztuk Pięknych Szantańskiego Uniwersytetu Sztuki, kaligraf i poeta Yu Mingquan, artysta Kantońskiej Akademii Sztuk Pięknych Chen Dong, profesor nadzwyczajny Drugiej Kantońskiej Wyższej Szkoły Edukacji, doktor habilitowany nauk filologicznych, kaligrafii Wu Xiaoyi i poeta, kaligraf Xue Song. Z pewnych powodów na uroczystości nie pojawił się współczesny artysta, kaligraf, poeta, teoretyk sztuki, profesor Chińskiej Centralnej Akademii Sztuk Pięknych Qiu Zhenzhong, jednak specjalnie na tę okazję nagrał film tematycznie nawiązujący do dyskusji.

Huang Lihai podjął również współpracę z grupą kantońskich artystów idealistów, dlatego też Noworoczne Spotkanie Poetyckie 2016 było doznaniem transdyscyplinarnym, wiążącym ze sobą „interakcje dźwięku, światła, cienia, muzyki i smaku”. Reżyserka Fu Wenyu włączyła się do tego wydarzenia z perspektywy teatralnej i wraz z projektantem scenografii Xiong Chunhongiem przemieniła hol biblioteki w kadr o rozpiętości 360 stopni, tworząc tym samym otwartą platformę do interpretacji sztuki z czterech różnych stron, pobudzając u widzów całkowicie odmienne, sferyczne doznania. Grupa uczniów z Wydziału Kreskówek i Komiksu Uniwersytetu Jinan pod przewodnictwem dziekana Li Jie wykorzystwała multimedia do prezentacji kaligrafii, wzbudzając w widowni zainteresowanie nowym spojrzeniem na sztukę. Absolwent Szanghajskiej Akademii Teatralnej, młody reżyser Wan Jia zaadaptował poemat *Jęk kresiek*. Kreator poetyckiej przestrzeni artystycznej Xiong Chunhong zamroził tusz, tworząc z niego kostki lodu i włożył je do alkoholu, sprawiając, że przy rozpuszczaniu puszczały „wyskokową” woń. Rytownicza Wang Yi osadziła frazy wierszy niektórych sławnych poetów chińskich i zagranicznych na płytach i zaprezentowała je publiczności, co również nawiązywało do przewodniego motywu międzydyscyplinarnego dialogu. Pochodząca z Kantonu Chen Xing, która uformowała w Szwajcarii grupę tańca współczesnego, poprowadziła swoich tancerzy do tematycznej improwizacji artystycznej wobec zmieniającej się scenografii, rekwizytów, a nawet reakcji widowni i zawartości recytowanego wiersza, co stanowiło innowacyjny wyraz artystyczny. Kantońskie Noworoczne Spotkanie Poetyckie stało się kreatywną płaszczyzną interdyscyplinarną, wielowarstwową przestrzenią, w której wiedza z różnych artystycznych dziedzin łączy się z poezją.

Wszystkie te dyscypliny opierały się jednak na jednym motywie zasadniczym: wierszu. Na wydarzenie do syntetycznej współpracy i tworzenia zaproszono zagranicznych i chińskich poetów, reżyserów, artystów, literatów, muzyków i tancerzy; wykorzystano przestrzeń biblioteki, a scenę otulały efekty audiowizualne, co doskonale zespoliło ze sobą motyw wydarzenia i miejsce, w którym było ono zorganizowane. Dzięki różnorodnym formom ekspresji,

takim jak: recytacja, taniec, malowanie piaskiem, muzyka, dialog i multimedia, ukazano piękno i rozwinięto ideę poezji.

Kantońskie Noworoczne Spotkanie Poetyckie 2017 również odbyło się w budynku biblioteki, który jest zbudowany we współczesnym stylu artystycznym. Tym razem na wydarzenie przybyli m.in. tenor opery pekińskiej Guan Dongtian, znany lalkarz Cui Keqin, aktor pierwszej kategorii Chińskiego Teatru Narodowego Liu Xiaocui, aktor głosowy znany z roli Owieczki Xi – Zu Qing, popularny aktor opery Kunqu – Miao Dan, znakomity aktor teatralny Sun Yajun, tenor Zhang Bibo, znany tancerz współczesny Wu Hui, balladysta Li Sishun i inni. Wszyscy artyści mocno zaangażowali się w recytację i inne wystąpienia artystyczne.

W 2016 roku przypadało 400-lecie śmierci dwóch wybitnych dramaturgów świata chińskiego i zachodniego – Tang Xianzu (汤显祖) i Wiliama Szekspira. W wielu krajach zorganizowano wydarzenia tematyczne nawiązujące do dzieł tych artystów, a Kantońskie Noworoczne Spotkanie Poetyckie 2017 było odwołaniem hołdu oraz wyrazem szacunku wobec tych mistrzów pióra.

Huang Lihai przyznał, że wydarzenie to od początku jest połączeniem wielu kultur oraz współpracą międzynarodową, a edycja 2017 stanowi powrót do bezpretensjonalności, odrzuca przepych doznań wzrokowych i nawiązuje do nostalgii za spokojem, liniowej czystości dźwięków. „Zazwyczaj patrzy się na Tang Xianzu i Szekspira jak na dramaturgów, a zapomina się o tym, że byli również poetami. Ten drugi był twórcą nowej kompozycji sonetu, a Tang Xianzu w ciągu całego swojego życia napisał 2221 wierszy. Noworoczne Spotkanie Poetyckie było hołdem dla Szekspira i Tang Xianzu jako poetów, był to zupełnie nowy sposób analizy i czytania, zdumiewające spotkanie, iluzja w tekście wypełnionym alegoriami, ale przede wszystkim to przebudzenie drugiej duszy drzemiącej w ciszy” – tłumaczy Huang Lihai.

Wśród recytowanych na wydarzeniu utworów poetyckich, oprócz *Drugiego z miasta Guang* (广城二首) autorstwa Tang Xianzu oraz *Sonetu 18 Czy mam przyrównać cię do dnia letniego?* Szekspira i wierszy innych klasyków, do współpracy nad pisaniem poezji w hołdzie tym dwóm wielkim artystom zaproszono takich znanych poetów, jak Yu Jian, Lan Lan i Yao Feng. Oryginalne wiersze i pokazy artystyczne, m.in. *Szekspir 1973* (莎士比亚 1973) Yu Jiana, *Nieostry Nokturn – w hołdzie „Pawilonu Peonii”* (夜曲微茫——致意<牡丹亭>) Jia Li, *Sen Tang Xianzu* (汤显祖的梦) An Shiliana, *List od Tang Xianzu* (汤显祖的来信) Tao Fenga czy *Król kosmosu ze snu – 400-lecie Tang Xianzu i Szekspira* (梦中的宇宙之王——汤显祖与莎士比亚400周年) Meng Yifei, oddały urok połączenia starożytności ze współczesnością oraz szczerą i mądrą doświadczenia klasycznych dzieł przez współczesnych poetów. Ponadto do przeprowadzenia debaty za-

proszono również dwóch kantońskich kulturoznawców – Wanga Meiyi i Lianga Jiyonga, by ułatwić wszystkim zgromadzonym dogłębne zrozumienie przekazu Tang Xianzu i Szekspira.

Hasło przewodnie edycji 2018 było następujące: „Miłość jest niebieskim spojrzeniem”. Jako że motyw przewodni każdej edycji może być tylko jeden, tym razem Huang Lihai wybrał „miłość”, w związku z czym stworzył poemat pt. *Neograniczone spojrzenie* (无限的凝视) w celu podsumowania idei tego wydarzenia; pisał: „Miłość to właśnie nieograniczone spojrzenie, niebieskie spojrzenie”. W spotkaniu udział wzięli kantońscy poeci, w tym Ling Yue, Meng Yifei, Jia Li, Zhou Yang i Wang Meiyi. Miłosną poezję pochodzącą z całego świata zadeklamowali znani aktorzy teatralni i mówcy, m.in. Zhang Yechuan, Wang Hong i Guo Dongwen. Ponadto poeci pochodzący z Francji, Niemiec, Włoch i Hiszpanii również zaprezentowali wiersze miłosne w swoich językach. Z początkowo planowanych dwóch tur spotkań, liczbę tę zwiększono do trzech, a bilety dostępne do kupienia na oficjalnej stronie biblioteki w Kantonie zostały wyprzedane w ciągu dwóch godzin od uruchomienia sprzedaży. Oprócz poetów chińskich wystąpili również artyści zagraniczni, w tym znany niemiecki liryk Enzenberger, którego wiersz *Zalety mojej żony* zawierał wyjątkowo piękny wydźwięk: „Fale ciemności i ciszy spoczywały na gwiazdach, biała Ofelia była jak olbrzymia lilia falująca na wietrze, miała na sobie długi szal i płynęła powoli... Z odległego lasu wyłaniały się rogi łowców”.

Następnie znani kantońscy aktorzy teatralni i krasomówcy, w tym m.in. Zhang Yechuan, Wang Hong, Guo Dongwen, Sun Yajun, zaprezentowali kolejno wiersze miłosne: *Biały Ptak* Williama Butlera Yeatsa, *Wiem, jak kochać* Anny Achmatowej, *Miłość od pierwszego wejrzenia* Wisławy Szymborskiej, *Lubię Cię, kiedy milczysz* Pabla Nerudy, *Idzie w piękności* George’a Byrona, *Przybliź się, moja wieloletnia towarzyszko* Khalila Gibrana i wiele innych.

Zaskakujące nowe projekty

W imię rozwoju poezji w 2015 roku Huang Lihai rozpoczął wdrażanie programu „Literatury Prowincjonalnej” (省际文学计划), który uzyskał spore uznanie. Artysta opisał go jako projekt współpracy literackiej w prowincji i między prowincjami – chodzi o współpracę między dwoma miastami leżącymi na granicy dwóch prowincji. Aktualnie prawie wszystkie miasta leżące przy granicy prowincji są marginalizowane, przede wszystkim dlatego, że znajdują się w pewnej odległości od ich stolicy – centrum politycznego, ekonomicznego i kulturowego. Dotyczy to również marginalizacji literackiej – artyści i pisarze z takich miejsc znajdują się w dużo gorszej pozycji wyjściowej. Za przykład można

podać miasta leżące na północnej, wschodniej i zachodniej granicy prowincji Guangdong (południe Chin), gdzie brakuje zarówno zasobów literackich, jak i aktywności kulturalnej i przedsięwzięć związanych z literaturą. Huang Lihai chciał to zmienić: „Północna granica dotyka Hunanu, wschodnia Fujianu, a zachodnia – Guangxi. Na początku zajmiemy się pisarzami literatury z tamtych rejonów, zorganizujemy ich, a następnie zaprosimy doświadczonych i cieszących się estymą poetów i pisarzy – zapewnimy im wszystkim platformę do wymiany poglądów, sprawimy, aby doświadczeni pomogli początkującym i stali się ich przyjaciółmi – to wszystko z biegiem czasu zamieni się w lokalny ekosystem literacki. Po pierwsze odległość jest niewielka, dlatego też przy wdrażaniu tego planu nie potrzebujemy dużych zasobów pieniężnych; po drugie przełamamy tym granice literackie, a jednocześnie rozszerzymy pole pisarskie, sprawimy, że tematyka, która była lekceważona, stanie się nowym materiałem kompozycyjnym. Konceptem tym zainteresowały się już niektóre miasta, przewiduje się, że projekt ruszy jeszcze w pierwszym półroczu 2018 roku”. Huang Lihai twierdzi, że najważniejsze to skłonić daną miejscowość do działania. Wyobrażał on sobie, że jeżeli dałoby się przemienić te regiony w „perełki” i połączyć je ze sobą, to stanowiłyby nowy „naszyjnik literacki” prowincji Guangdong, co jednocześnie miałoby wpływ na sąsiednie prowincje – jeżeli i one byłyby chętne wdrożyć tę koncepcję, to przyczyniłyby się do rozkwitu literatury, a sam projekt mógłby rozwinąć się na skalę ogólnokrajową.

Imponujące efekty pracy

Lata ciężkiej pracy Huang Lihai nie poszły na marne. BibLibre Międzynarodowa Nagroda Marketingu IFLA przyznawana jest przez Międzynarodową Federację Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich, która niedawno ogłosiła wyniki nominacji – Kantońskie Noworoczne Spotkanie Poetyckie 2018 organizowane przez bibliotekę kantońską znalazło się w 10 najbardziej inspirujących programach na świecie. Organizatorzy konkursu otrzymali 56 wniosków aplikacyjnych z 20 różnych krajów – wśród nich znalazło się aż 23 zgłoszeń chińskich. Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (w skrócie IFLA) powstała w 1927 roku, jest instytucją reprezentującą interesy bibliotek różnych krajów – to międzynarodowa, pozarządowa organizacja o ogromnym zasięgu ciesząca się wielkim poważaniem na świecie. BibLibre Międzynarodowa Nagroda Marketingu IFLA przeznaczona jest dla bibliotek oraz innych instytucji informacyjnych, wdrażających innowacyjne lub efektywne programy marketingowe, jak również dla tych organizujących kreatywne wydarzenia.

Multidyscyplinarne Noworoczne Spotkanie Poetyckie: reekspozycja różnorodnego i harmonijnego Kantonu

Nagroda Poetycka Huang Lihai to gest uznania i wyróżnienie przyznawane wybitnym chińskim i zagranicznym poetom za życie poświęcone kreowaniu poezji. Idea Międzynarodowej Nagrody Poetyckiej bazuje na koncepcjach innych ważnych, międzynarodowych nagród literackich i poetyckich, które mają bezpośredni wpływ na rozwój kultury i sztuki. Warto się tu odwołać do nagród ustanowionych na przełomie XX i XXI wieku przez różne kraje świata – dają one wiele inspiracji. Chodzi tu przede wszystkim o *credo* Literackiej Nagrody Nobla, które stało się wzorem do naśladowania. Wiemy, że cywilizacja jest efektem współpracy, prawie wszystkie grupy etniczne mają wkład w jej rozwój, np. wybitni chińscy poeci tacy jak Li Bai, Dufu czy Su Dongpo. Jednak co Chiny zaproponowały światu w ciągu ostatnich 100 lat? W oczach innych cywilizacji trudno było znaleźć w tej sprawie pozytywny odzew, była to zatem kwestia warta rozważenia. Huang Lihai, wchodząc w relacje z poetami różnych krajów, odkrył, że nie potrafili oni wymienić ani jednego współczesnego poety chińskiego i że współczesna poezja chińska nie jest widocznie w ich zasięgu, jakby nie istniała na obszarze międzynarodowym, co ma związek z tym, że rzadko się ją tłumaczy na języki obce. Chińczycy oczywiście mogą użyć wielu argumentów, aby się bronić lub odrzucić te zarzuty, jednak bezdyskusyjnym faktem jest, iż w XX wieku chińska poezja nie cieszyła się za granicami taką popularnością, jak poezja innych krajów w Chinach. Po wkroczeniu w XXI wiek kontynuowano przyznawanie Nagrody Poetyckiej, a liczba wyróżnień była imponująca, jednak brakowało nagród międzynarodowych. Dlatego też uznano, że najlepiej byłoby zaprosić wyróżniających się poetów zagranicznych bezpośrednio do Chin, razem z nimi budować poezję i zwrócić ich uwagę na współczesną poezję chińską. W Chinach kontynentalnych mamy dwie Międzynarodowe Nagrody Poetyckie – Tybetańską Złotą Antylopę oraz Zhong Kun – obydwie przyznawane są co dwa lata od 2007 roku. W pierwszej edycji swojej Nagrody Poetyckiej Huang Lihai przyznał wspomniane wyróżnienie portugalskiemu poecie – Eugénio de Andrademu, ponieważ wiedział, że znalazł się na liście nominowanych do Literackiej Nagrody Nobla, ale również dlatego, że stworzył dla ludzi poezję, która doskonale oddaje oblicze człowieka i natury. Dzięki swoim utworom tchnął w nasze życie portugalskie ciepło, jasność, smutek, pasję i głębię. Ta Nagroda Poetycka wręczana była wspólnie z Konsulatem Generalnym Portugalii w Makao. Jego poezja od początku dawała poczucie otwarcia na świat, a jej celem było odzwierciedlenie tego, czego

zazwyczaj Chińczycy nie dostrzegają. W kilku kolejnych latach zwyciężali poeci chińscy, aż do edycji piątej, kiedy nagrodę ponownie przyznano zagranicznemu poecie. Laureatką konkursu została artystka rosyjska Inna Lisnyanskaya – jedna z najwybitniejszych poetek tego kraju. Literatka wyraziła ogromną wdzięczność wobec przyznania tego wyróżnienia, w wierszu pisanym do tłumacza Li Hana i Huang Lihai wspomniała: „Kiedy byłam małą, fantazjowałam o wizycie w kwitnących Chinach”. Pięć lat później rosyjska poetka sprawiła, że nagroda ta odbiła się w świecie szerokim echem. Początkowo zaangażowanie w organizację Nagrody Poetyckiej wynikało z pasji, zdawano sobie również sprawę, że cnotą nie jest robienie czegoś na pokaz, a zorganizowanie prestiżowego i znaczącego wydarzenia. Blask fleszy padł na „Poezję i Człowieka” w 2011 roku. Do publicznej wiadomości podano nazwisko laureata Literackiej Nagrody Nobla i nikt nie spodziewał się, że będzie nim wyróżniony wcześniej Nagrodą Poetycką Tomas Tranströmer. Wielu ludzi kontaktowało się z Huang Lihaiem, gratulowało mu, jego zespołowi i przyjaciołom dobrego i trafnego gustu w związku z przyznaniem nagrody poecie, który po pół roku od tego wydarzenia otrzymał literackiego Nobla. Jeszcze wcześniej wiersz Tranströmera, przetłumaczony przez poetę Li Li, porównywany był z głębokim oceanem, sprawiał, że Huang Lihai miał poczucie, jakby zanurzał się w niezmierzonej niebieskości. Poezja tego mistrza krótkich form była precyzyjna, zwięzła, ostra, ukrywała w sobie inny, rozległy świat, w dodatku wzbogacona była wieloma grammi językowymi. Huang Lihai potraktował możliwość spotkania z ulubionym poetą i nawiązania z nim kontaktu jako uśmiech losu i łaskawość muz. Tamten rok był kolejnym, nowym początkiem Międzynarodowej Nagrody Poetyckiej – Poezja i Człowiek, która przyciągnęła na siebie prawdziwą uwagę. Żyjąc w stworzonym przez siebie świecie, poeta może również stworzyć kolejny, mały świat – jest to pewnego rodzaju pociecha. Huang Lihai był wdzięczny za prezent, którym obdarzył go Bóg.

Po szóstej edycji imprezy wybór kandydata do nagrody musiał być więc jeszcze ostrożniejszy. Huang Lihai ubóstwiał poezję słoweńskiego poety Tomaža Šalamuna w tłumaczeniu Gao Xinga (高兴). Jego wiersze roziskrzane były niesamowitymi przygodami, sprawiały, że czytelnik odkrywał niezgłębione dusze i wyczuwał w poezji nieposkromioną energię. Ponadto przepętniał je dramatyzm z nutką absurdałnego humoru. Przyznanie mu wyróżnienia w siódmej edycji konkursu było dobrym i uzasadnionym wyborem. Kolejnym argumentem, który za tym przemawiał, była jego ogromna rozpoznawalność na arenie międzynarodowej. Jego wiersze zostały wydane w estetycznym tomiku, a sam poeta stwierdził, że pokaże francuskiemu go wydawnictwu Gallimard i powie, że jego poezja została doceniona i wydana przez chiński świat poetycki,

a także zapyta, czy mogą już przestać wahać się nad publikacją jego wierszy. Šalamun jest poetą znanym na świecie – jego słowa o szacunku, którym darzy chiński głos poetycki, cały czas brzmią w pamięci Huang Lihai. Laureatem kolejnej, ósmej edycji został poeta kantoński – Dong Tangzi (东荡子)³. Huang Lihai chciał, aby ta międzynarodowa nagroda powróciła na chwilę w ręce lokalne – pragnął, by i chińscy artyści mieli w niej swój udział. W rzeczywistości Chiny mają poetów, którzy mogą się równać z międzynarodowymi sławami, przykładem może być właśnie Dong Tangzi. Mimo tego, że skala jego rozpoznawalności nie jest duża, poezja, którą prezentuje, jest dojrzała, sprawia, że czytelnik wyzwała się od słabości, bojaźni i rozterek, daje chwilę spokoju naszej zabieganej generacji. Huang Lihai pomyślał wtedy, że przyznanie Dong Tangzi Nagrody Poetyckiej – Poezja i Człowiek może mu pomóc – przede wszystkim dzięki zestawieniu go z wieloma wybitnymi poetami zagranicznymi.

Polski poeta Adam Zagajewski był obiektem ciągłego podziwu Huang Lihai, przez wiele lat myślał o nim jako potencjalnym laureacie nagrody. Dzięki pomocy profesor Wu Lan Huang Lihai w końcu odnalazł do niego kontakt, a Polak zgodził się osobiście odebrać nagrodę na ceremonii w Kantonie, co bezsprzecznie było sprawą wielkiej wagi. Huang Lihai uważał, że dzieła Zagajewskiego mają wpływ na międzynarodowy świat poetycki i jawi się on jako dziedzic polskiej poezji – nawiązujący do zwykłych dylematów życiowych, z którymi musi mierzyć się teraźniejsze społeczeństwo, oraz dający świadectwo historycznej prawdy. Pozytywna odpowiedź Lao Zha doprowadziła Huang Lihai do wzruszenia – w tym momencie narodziła się idea przekształcenia Nagrody Poetyckiej w Międzynarodową Nagrodę Poetycką.

Zróznicowane formy wyrazu poezji

Podczas organizacji Kantońskiego Noworocznego Spotkania Poetyckiego Huang Lihai planował również takie wydarzenia, jak Podróż do regionu poetów (诗人出生地之旅) oraz wspomnianą Literaturę międzyprovincialną – wszystkie te przedsięwzięcia były odzwierciedleniem jego inspiracji i nostalgii za światem. Człowiek powinien mieć pragnienia wobec rzeczy, które kocha. To właśnie te pragnienia pomagają nam przezwyciężyć samych siebie. Od utworzenia czasopisma aż po utworzenie poetyckiej nagrody Huang Lihai zmagał się z wieloma problemami, jednak dokonał rzeczy, których nie zrobił wcześniej nikt inny. Dzięki latom pracy w końcu zrealizował swoje początkowe zamierzenia – ich owocem jest przede wszystkim Międzynarodowa Nagroda Poetycka

³ Dong Tangzi, właściwie Wu Bo, artysta żyjący w latach 1964–2013.

i wszystko, co z nią związane, np. zaproszenie muzyków do skomponowania melodii na podstawie wierszy laureatów, rzeźbiarzy do stworzenia specjalnych pucharów, a rytowników do wyrobu portretów zwycięzców. Postępowanie to miało na celu zjednoczenie artystów różnych dziedzin z poezją, która jako niszowa i trudna sztuka postrzegana jest tylko przez pryzmat liter i wyrazów, przez co wydaje się jeszcze bardziej zamknięta i nieprzystępna. Zbudowanie interdyscyplinarnych relacji artystycznych zwiększa atrakcyjność poezji, dzięki czemu wielu ludzi wywodzących się z różnorodnych nurtów poczuje, że i ona jest im bliska. Kantońska artystka Wang Yi za pomocą sztuki rysowniczej stworzyła portrety laureatów nagrody. Korzystając z poetyckiego języka, którymi posługiwali się wyróżnieni poeci, poprzez wykrawane linie i słoje drewna zgłębiła ich artystyczną duszę. Ostatnio wiele galerii zapraszało Wang Yi do zaprezentowania portretów poetów, co jest dowodem na to, iż pomiędzy poezją i rytownictwem powstały pewne związki.

Przy tworzeniu każdego projektu Huang Lihai uparcie zachowywał swój charakter, trzymał się swoich konceptów i poglądów, szedł w wyznaczonym przez siebie kierunku, kierował się własnym gustem, podążał za swoimi marzeniami i wypełniał swoją misję. Międzynarodowa Nagroda Poetycka – Poezja i Człowiek splatała ze sobą trzy czynniki: wybitne wiersze, piękne przewidywania, mocne przekonania. Wyróżnienie to było formą wdzięczności za подарowane emocje dla poetów idealistów z wspaniałymi duszami. Niemało osób posiada zdolności pisarskie, niektórzy są bardzo utalentowani, ale brakuje im motywacji do dalszej pracy. Ci, którzy w przeciągu pewnego czasu nie zdołali stworzyć dzieła, które zostałyby zapamiętane, bardzo szybko się poddają, co jest ogromną stratą dla świata poezji. Przyznanie nagrody komuś, kto raz zabłysnął, ale nie miał na tyle sił, by kontynuować tę drogę, nie miałoby większego sensu. Poeci, którzy zostali laureatami nagrody przyznawanej przez Huang Lihai, to ludzie, którzy kształtowali swój warsztat pisarski przez co najmniej 30 lat. Dzięki wieloletniej pracy włożonej w poezję, tworzone są dzieła, które służą ludzkości. Wiersze laureatów bazują na idealizmie, odzwierciedlają styl epoki, wypełniają duszę niczym muzyka ciszę, a poprzez tekst budują nowy świat. Za przykład może posłużyć Xi Chuan, którego działania w poezji były mocne i długotrwałe, a on sam udoskonalił ludzki świat profanum. Kolejnym przykładem może być absolutnie oryginalny Šalamun – uczucie obcości i absurdalności bijące z jego poezji są bardzo rzeczywiste i przydarzają się w każdym miejscu na świecie. Warto również wyróżnić wspaniały język poetycki George'a Szirtesa, który poezją wpłynął na przestrzeń pomiędzy kulturą ludową a własnymi wspomnieniami. Radość z doświadczania świata i natury oraz fantastyczny, sekretny świat, który odkrywa przed czytelnikiem

Tomas Tranströmer, wyszedł poza skrytą i wyizolowaną percepcję, czego nie da się porównać z podejściem żadnego innego poety. Duch poezji Dong Tangzi wyzwolił się z profanum, jego wiersze cechuje również wyjątkowa nostalgia estetyczna. Huang Lihai uważał, że wszyscy nagrodzeni poeci używają swoich dzieł i własnego uroku, żeby coś nam przekazać. Ważniejsze nagrody literackie stały się miejscem przechowywania wartości, a laureaci Międzynarodowej Nagrody Poetyckiej – Poezja i Człowiek wykształcili w sobie liryczny temperament. Swoim dorobkiem wyznaczyli kaliber tej nagrody. Nagroda Poetycka niczym dźwięk wyszła z ziemi chińskiej i odbiła się szerokim echem na świecie. W podziękowaniach za nagrodę wybitny poeta Derek Walcott zwrócił się bezpośrednio do organizatora: „Szanowny Panie Huang Lihai, dziękuję za ogromny zaszczyt, będę dalej ciężko pracował, aby udźwignąć wagę tego wyróżnienia” – jego słowa brzmiały skromnym, ale zarazem silnym głosem, co dla Huang Lihai było wielce budujące. Będący już w poważnym wieku osiemdziesięcioletni Walcott nadal wykazywał się pełną kreatywnością, wyobraźnią i ostrym poglądem. Doprowadzając namiętnością swojej poezji do drżenia przestarzałe pojęcia metaforyczne, cały czas próbował zmierzyć się ze światem tego świata – z nowymi emocjami, z nową nadzieją i zmaganiem – wszystko to składa się na błogostawieństwo, jakie duch poezji może dać człowiekowi. On również znalazł się na liście laureatów, a jego nazwisko błysnęło wśród innych wyróżnionych. Huang Lihai bezsprzecznie ma dar dostrzegania osobowości i poetów w ludziach, w przyszłości będzie nadal z niego korzystać, rozprzestrzeniając blask poezji na cały świat.

Poci chińscy

Huang Lihai skupia się nie tylko na poetach zagranicznych, ale również na tych pochodzących z Chin kontynentalnych. Uważa, że poezja chińska jest częścią poezji światowej, dlatego też w odniesieniu do Międzynarodowej Nagrody Poetyckiej odnaleźć swoje miejsce powinni również poeci z Państwa Środka. W ten sposób, kiedy nagroda ta zyska wielką popularność, a badać ją będą chińscy i zagraniczni poeci lub literaturoznawcy, uwaga naturalnie zostanie skierowana również na poetów chińskich. Jako że Huang Lihai był jedyną osobą w jury stworzonej przez siebie nagrody, przy wyborze laureata starał się podejmować bardzo ostrożne decyzje. Czasami zwracał się o pomoc do innych poetów lub tłumaczy, starał się dowiedzieć, których artystów by wytypowali. Kiedy zauważył, że wyznaczeni przez nich kandydaci pokrywają się z jego potencjalnymi laureatami, przystępował do poważniejszego rozpatrzenia ich kandydatury. Przykładem tego typu działania może być 86-letni Peng Yanjiao,

który wyróżniony został za radą opinii publicznej. Mimo swojego podeszłego wieku artysta cały czas tworzył, a duch jego poezji przepełniony był empiryzmem. Dodatkowo podczas swojego długiego życia nie otrzymał praktycznie żadnej nagrody, stanowił więc wyjątek w odniesieniu do poetów będących w jego wieku. Podczas uroczystości wręczenia wyróżnienia artysta w podziękowaniach nawiązał do swojej poetyckiej drogi – tą szczerą wypowiedzią wzruszył publiczność do łez. Płacz ludzi na tego typu wydarzeniu dowodzi, jaką siłę ma poezja. Ważnym aspektem jest przyznawanie nagrody artystom, którzy mają już swój poważny dorobek, ale są niszowi i bezpretensjonalni, jak np. tłumacz *Boskiej Komedii* Zhang Shuguang. Był on postacią reprezentatywną dla poezji narracyjnej, odznaczając się wyraźnym stylem i zindywidualizowaną retoryką. Do wyrażania świata stosował on rygorystyczny, acz prosty ton wypowiedzi. Nagrodę otrzymał w 2008 roku, co oznacza, że licząc od 1978 roku, w którym zaczął pisać, minęło wtedy dokładnie 30 lat. Natomiast patrząc 30 lat wstecz, był taki sam jak inni początkujący: zatopiony w miłości do poezji i pragnienia wyrażania emocji za jej pomocą. Rzadko zastanawiał się nad jej użytecznością – taka postawa wobec pisania jest równoznaczna z dążeniem do prawdy i tworzy swoistą teorię poezji. Dlaczego zatem nagrodę dostała młoda wówczas Lan Lan? Już w tamtym momencie pisała poezję o ekscentrycznym wydźwięku, przepętnioną ekspresyjnością, a emocje ukazywała w prosty, lecz dobitny sposób. Niektórzy poeci pisząc przez dłuższy czas, zaczynają się w końcu powtarzać – Lan Lan była inna. Wyróżnienie otrzymała w 2009 roku, a swoją poezją przekazywała głębokie emocje związane z katastrofą, która wydarzyła się w 2008 roku (trzęsienie ziemi), co częściowo stało się jej piętnem. Jednak dostrzegała także pocieszenie, które przynosiły ludziom jej wiersze; odczuła, że losy poety są nierozzerwalnie powiązane z losem innych ludzi. Od przyznania jej nagrody mija 10 lat, a my czytamy jeszcze intensywniejszą, przemyślaną poezję Lan Lan. Była ona pierwszą poetką, która zdobyła tę nagrodę. Z biegiem czasu dostrzegamy kolejny diament odkryty przez Huang Lihai. Jeżeli chodzi o przyznanie tej nagrody Dong Tangzi, był to wybór uzasadniony – poeta ten nie tylko przejawiał ponadprzeciętne umiejętności literackie, ale również w swojej poezji stworzył własny świat, który nazwał „Asijia”. Natomiast poeta Xi Chuan był człowiekiem o wszechstronnych zdolnościach literackich, które znajdowały się jeszcze w fazie nieprzerwanych zmian. Od jego dzieł biła energia. Ponadto artysta był znany na arenie międzynarodowej, co dla poetów chińskich było rzadkością.

Huang Lihai uważał, że im większa różnorodność i wielowymiarowość imprezy, tym większe ma szansę na przetrwanie, ciągłość i dotarcie do różnych kręgów, jednak taka koncepcja nie była łatwa w realizacji. Z jednej strony wy-

magął indywidualizmu, z drugiej różnorodności. Ponieważ chciał, aby wszystko było na jak najwyższym poziomie, rosły jego wymagania, a wraz z nimi – koszty. Wcześniej to on sam pokrywał większość kosztów związanych z „Poezją i Człowiekiem”, z czasem poznawał poetów przyjaciół, takich jak np. Jiang Tao czy Chen Zhiyun, i tworzył pismo razem z nimi. Byli oni dla niego wielkim wsparciem. Z bezinteresowną pomocą przybywali również inni ludzie, którzy nawet teraz nie chcą ujawniać swoich nazwisk. Bez wsparcia finansowego pustostwem jest mówienie o tworzeniu czasopisma, a co dopiero o Nagrodzie Poetyckiej. Huang Lihai uważa, że poezja jest jedyną istniejącą na tym świecie nieskomercjalizowaną wartością duchową, dlatego też otrzymanie zwrotu wynikającego z poezji lub z samej nagrody było bardzo trudne, dopiero reakcje społeczne przekazywane sponsorom mogły wpłynąć na zmianę tej sytuacji. Jednak Huang Lihai nawiązał wiele kontaktów i przyjaźni. Na świecie istnieją jeszcze ludzie tacy jak on – stawiają psyche na pierwszym miejscu jako coś o wiele bardziej wartościowego niż rzeczy materialne – to właśnie oni pomagali mu w najtrudniejszych chwilach. Przez lata na swojej drodze napotkał również chętnych do współpracy przedsiębiorstwa, a ich wsparcie sprzyjało rozwojowi tego przedsięwzięcia. Niemniej jednak z powodu ciągłego i rosnącego zaabsorbowania Huang Lihai nie miał czasu na negocjacje z firmami. W poetyckim świecie kasza manna nie spada z nieba. Jako że problemy się nawarstwiały, często trzeba było iść na kompromisy lub wycofać się z niektórych pomysłów, co doprowadzało do minorowych nastrojów. Mimo wszystko robili, co mogli, a jeśli nie mogli zakończyć pewnych projektów, nie przejmowali się tym nadmiernie. Czasopismo zgodnie ze swoją dewizą akceptowało naturalną kolej rzeczy, dlatego jeśli nie udało się zakończyć pewnej sprawy, uzalanie się nad tym nie miało większego sensu. Huang Lihai uważa, że świat nie jest mu nic winien, a on też nie ma obowiązku robić czegoś dla świata. Jednak działał tyle lat, a jego płomień idealizmu cały czas płonął – zgaszenie go oznaczałoby wielką stratę dla poezji. Brak finansów jest problemem, ale to brak ideałów, pasji i kreatywności prowadzi do zguby. Wobec tej nagrody nadal są wielkie oczekiwania i nadzieje, ona sama już dawno przestała być jedynie osobistą sprawą Huang Lihai. Jej atrybutem są rządzenia losu, które doprowadzają do nieoczekiwanych spotkań. Każda edycja to nie tylko okazja do poznania lirycznych dusz wyróżniających się poetów, to również spotkanie z artystami z różnych dziedzin i doświadczanie różnych form sztuki – to właśnie sprawia, że jest pełna niespodzianek. Huang Lihai często uważa tę nagrodę za swego rodzaju przypadkowe, cudowne spotkanie – czasem rzeczywiste, czasem tylko jakby na jawie. Określenie „cudowne” nie bierze się tu znikąd, Huang Lihai wie, że nad jego nagrodą czuwają pewne niewytłumaczalne moce, które po-

magają mu w wykonaniu pracy. Będąc w jury konkursu, poznawał jeszcze więcej natchnionych ludzi, przez co rosły jego wymagania wobec samego siebie. Współpraca z przedstawicielami różnych dziedzin sztuki sprawiła, że nagroda nabrała wielowymiarowego kolorytu. Tak naprawdę poezja może docierać do serc ludzi na różne sposoby, różnymi drogami. Dla przykładu, w poprzednich edycjach pojawił się problem ze znalezieniem śpiewaka ludowego, który skomponowałby utwory pod wiersze. Jednak udało się to dzięki wcześniejszej współpracy Huang Lihai z Xie Fangiem pochodzącym z Foshan, kantońskimi artystami Chen Yijiao i Bo Jun oraz Li Ge wywodzącym się z Hongkongu. Utwory, które stworzyli, są wykonywane do dziś przy różnych okazjach i na różnych scenach. Dzięki temu niektórzy zainteresowani muzyką zaczęli również interesować się poezją. Nagroda ta podkreśliła tym samym powiązanie między wierszem a piosenką. Warto również przypomnieć rytmowniczkę Wang Yi, która przy każdej edycji tworzyła portrety poetów, odzwierciedlające ich artystyczną duszę. Jej poświęcenie wobec sprawy było wzruszające, Huang Lihai cenił sobie bardzo znajomość z tą artystką i dziękował losowi, który ich połączył. Jednocześnie zdawał sobie sprawę z tego, że nie wszyscy twórcy czują tak mocną więź z poezją, dlatego uważał ludzi rozumiejących jej moc za bratnie dusze. Kolejnym przykładem takiej osoby może być absolwentka reżyserii na Szanghajskiej Akademii Teatralnej Fu Wenyu, która jest bardzo emocjonującą osobowością. Przez te wszystkie lata bez wytchnienia pomagała Huang Lihaiowi w organizacji i w reżyserii ceremonii rozdania Nagrody Poetyckiej. Można stwierdzić, że spośród wszystkich chińskich wydarzeń związanych z przyznawaniem wyróżnień z literatury to właśnie uroczystość Huang Lihai była jedną z najbardziej wyjątkowych, oddających cześć i chwałę wybitnym poetom na najwyższym poziomie.

Symboliczna nagroda?

Trofeum otrzymywane przez laureatów każdej edycji było zupełnie inne, a odszukiwanie za każdym razem takiego, które komponowało się z estetyką wydarzenia, nastroczało kłopotu. Na szczęście zawsze pojawiał się artysta rzemieślnik, który rozumiał ducha poezji. Warto tu nawiązać do edycji w 2017 roku – kiedy Huang Lihai otrzymał akceptację nagrody przez ważnego niemieckiego poetę Hansa Magnusa Enzensbergera, nie mógł znaleźć idealnej statuetki. Właśnie wtedy jego przyjaciel i rzeźbiarz Xia Tian przedstawił mu wybitnego rzeźbiarza, mistrza w swej dziedzinie – Jia Liangminga. Do wzruszenia doprowadził Huang Lihai fakt, że ten wielki artysta postanowił wykonać statuetkę całkowicie za darmo. Przekazał swe dzieło Huang Lihaiowi, który zabrał je do Niemiec,

by osobiście wręczyć niemieckiemu poecie. Wspomniany wcześniej Xia Tian własnoręcznie wykonał trofeum na edycję 2014, w której wyróżniony został Zagajewski. Huang Lihai obdarował towarzyszącą Zagajewskiemu w podróży do Kantonu profesor Wu Lan tomikiem swoich wierszy o tytule *Kto biega jeszcze szybciej niż błyskawica*. Po przeczytaniu dzieła profesor stwierdziła, że jego poezja jest „subtelna, więc i nieumyślna; jest przejrzysta, więc i szklana; jest czysta, więc płynie niczym woda; jest nieuchwytna, więc i minorowa; jest szlachetna, więc jest miłością; jest liryczna, więc i delikatna”. Jego wiersze sprawiły jej dużą niespodziankę, dzięki nim poczuła również pewną niewytłumaczalną wdzięczność. Według Wu Lan poezja Huang Lihai, inspirowana zarówno fantazjami artysty, jak i jego realizmem, była podarunkiem, który przyniósł czas. Po powrocie do Polski profesor Wu Lan wzruszona tym, co czynił Huang Lihai dla poezji, pragnęła przedstawić go polskiemu światu poetyckiemu. Ze wsparciem pełniącego w tamtym czasie funkcję prorektora Uniwersytetu Gdańskiego profesora Józefa Włodarskiego oraz wydawnictwa Uniwersytetu Gdańskiego przetłumaczyła na język polski i wydała otrzymany tomik poezji. W 2015 roku Huang Lihai wraz z rzeźbiarzem Xia Tianem przybył do Polski na spotkanie promujące przełożony przez Wu Lan tomik. Profesor zapoznała wtedy gości z Chin ze sławnymi polskimi rzeźbiarzami – Stanisławem Radwańskim i panią Wiśniewską, którzy byli pod wrażeniem działalności Huang Lihai i wyrazili chęć współpracy. Tym sposobem laureaci późniejszej edycji konkursu – amerykańska poetka Rita Dove oraz poeta chiński Xi Chuan (西川) – otrzymali statuetki ich autorstwa. Dzieło rzeźbiarskie profesora Radwańskiego charakteryzowało się ściśle „rytmicznym” układem, mocnym nacechowaniem emocjonalnym i perfekcyjną formą. Autor stworzył idącego człowieka, najprawdopodobniej wracającego do domu, nieustannie wyruszającego, jakby był przechodniem lub poetą, który poszukuje dalekich miejsc – wiąże się to z poezją Rity Dove, w których autorka eksploruje świat, ścigając wieczną niewiadomą. Wiśniewska nazwała wyrzeźbiony przez siebie puchar *Więzy*. Autorka swoim indywidualnym podejściem przełamano konwencje, ukazała urok interakcji i współpracy, a jej dzieło przepięknie było pasją i witalnością. Nie można rozpatrywać współpracy z polskimi rzeźbiarzami na zasadzie przypadku czy zbiegu okoliczności – to było przeznaczenie, dar od czystej sztuki poetyckiej. Trofea Huang Lihai jako pierwsze w Chinach były personalizowane pod zwycięzców każdej pojedynczej edycji. Projekt statuetki siódmej edycji konkursu wykonał jego przyjaciel – Liu Ye, a samą rzeźbę stworzył młody rzeźbiarz Chen Jun. Przedstawiała ona poetę z długimi skrzydłami i została nazwana *Ziemski Piewca*. W późniejszym czasie rzeźba ta została odtworzona i rozbudowana do pięciu metrów wysokości przez Times Art Museum, a następnie zainstalowana na trawniku Time Bund

w Kantonie. Tym samym stała się dziełem publicznym, które niewątpliwie przemówiło do wyobraźni, a sama forma przekraczała granicę poezji, której wyraz artystyczny pozyskał nowe twórcze pole. Huang Lihai dokonywał odważnych prób związanych z doborem statuetek dla laureatów, które w każdej edycji były inne. Możliwe, że za kilka lat powstanie wystawa rzeźb z motywem przewodnim statuetek laureatów Nagrody Poetyckiej. W kilku następnych latach pozyskał również wsparcie artysty Huang Dehua, rzeźbiarza Chen Ganga i Li Chao, których prace również zostały przemianowane na trofea. Dlaczego każda statueta Nagrody Poetyckiej była inna? Wiele osób zadawało Huang Lihaiowi właśnie to pytanie, martwili się bowiem, że odmienne trofeum nie sprzyja promocji wydarzenia. Huang Lihai dobrze sobie zdawał sprawę z tego, że każde postanowienie ma swoje wady i zalety. Zdecydował się na współpracę z różnymi artystami, co było niezwykle ważne z punktu widzenia relacji, które łączą rzeźbę z poezją. Nawet taka mała sprawa jest warta, by o nią walczyć. Ponadto chciał zaangażować inne formy artystyczne do wydobycia wewnętrznej siły poezji, a w przyszłości stworzyć park rzeźby Międzynarodowej Nagrody Poetyckiej, co – trzeba przyznać – było pięknym marzeniem. Ekscytację wzbudza fakt, iż marzenie to miało się wkrótce ziścić. W 2015 roku Huang Lihai spotkał Cheng Yu, który zaprosił go do odwiedzenia wioski, w której dorastał Zurong na półwyspie Leizhou, gdzie następnie założyli pierwszy wiejski Ogród Rzeźb z Motywem Poetyckim Poezja i Człowiek – Międzynarodowy Park Rzeźb. To był niezwykle i ekscytujący czas, poezja jako koncept abstrakcyjny poprzez połączenie z rzeźbą uzyskała nowy wymiar, jak również przestrzeń wystawową. Huang Lihai uważał, że oprócz przypadkowych, lecz szczęśliwych spotkań z artystami powinno się poznawać takich ludzi jak Chen Yu – biznesmenów z wyznaczonymi celami i kompetencjami wykonawczymi. W przeciwnym razie marzenia realizowane byłyby tylko na papierze. I rzeczywiście tak było, stworzenie Nagrody Poetyckiej oraz Poetyckiego Parku Rzeźb nie było takie proste jak napisanie wiersza, potrzebna była nowa koncepcja i identyfikacja wartości, potrzebny był również człowiek, który miał umiejętności doprowadzić swoje działania do końca, potrzebny był wielki idealista.

Kanton a twórczość Huang Lihai

Nagroda Poetycka jest głęboko zakorzeniona w sercu Huang Lihai. Uważa on, że wiąże się ona ściśle również z artystycznym klimatem Kantonu. Sam artysta żył w nim wiele lat, przez co czuł się z nim silnie związany. Miasto jest oazą sztuki. Międzynarodowa Nagroda Poetycka – Poezja i Człowiek narodziła się w Kantonie, tam dojrzewała i przechodziła zmiany; stała się wyróżnieniem,

które szybko zyskało popularność; jest scalona z tamtejszą ziemią, klimatem i atmosferą. Nagroda mogła powstać w każdym miejscu, jednak narodziła się właśnie tam. Lata 80. i 90. XX wieku to czasy witalności Kantonu, dokonywano wtedy zupełnie nowych prób artystycznych, które miały przełamywać przestarzałe konwencje, napływały świeże nurty, coraz więcej ludzi podążało za marzeniami właśnie do tego miasta – miejsca, które nigdy nie śpi. Na początku lat 90. Huang Lihai przybył do Kantonu na studia. Szczęśliwie był to okres przepełniony idealistyczną atmosferą. W tamtym czasie rodziło się wiele nowych dziedzin sztuki, czego przykładem może być pierwszy chiński zespół tańca współczesnego – Guangdong Modern Dance Company. Na tamte czasy przypada również początek czasopisma społecznego „Kształt twarzy” (面影). Tego typu periodyki były dowodem na to, że działalność poetów jest niszowa i zawsze odbiega od głównych prądów artystycznych. Mimo tego, iż kantońskie czasopisma społeczne i publiczne nie wykluczały się wzajemnie, każde z nich miało swój własny głos, którego nie można było ignorować. Periodyki społeczne łączyły grona poetów o wspólnym światopoglądzie i wartościach. Wieczorami poeci lubią wychodzić na zewnątrz i pijąc piwo, rozmawiać o poezji i przyszłości, lubią również chodzić na koncerty rockowe, wystąpienia teatralne lub taneczne. Spotykają się z awangardowymi malarzami i uczestniczą w ich twórczości (tak jak Huang Lihai w *Cartoon Generation* Huang Yihana). Nowa sztuka nieprzerwanie przypomina o dążeniu do wolnego stanu ducha, o codziennym kosztowaniu zmian, które przynoszą kolejne dni. W tamtym czasie silniejsze stawały się również inne kantońskie media, powstały takie potężne pozycje, jak „Guangdong – Hong Kong News Daily” czy „Southern Metropolis Daily”. Kanton przemienił się w medialne centrum Chin. Jako że Huang Lihai urodził się w latach 70., to już od najmłodszy lat miał zapędy heroistyczne i idealistyczne. Po przybyciu na kantońską ziemię był jak ziarno, które zaczęło kiełkować. Na początku lat 90. w Kantonie powstało „South China Culture Review” – czasopismo w nurcie nowohumanistycznym prowadzone przez wielu ówczesnie awangardowych uczonych. Huang Lihai inspirował się różnymi kierunkami, w latach młodości próbował natchnąć się humanistycznym duchem z wielu źródeł. Następnie poznał takich poetów, jak Shi Bing, Dong Tangzi i Chen Xiaohu, którzy wkrótce stali się jego najlepszymi przyjaciółmi, wymieniali swoje poglądy, a ich przestrzeń duchowa cały czas znajdowała się w stadium rozwoju. Po wielu latach, kiedy wraca wspomnieniami do tamtych czasów spędzonych w Kantonie, odżywa w nim wiele emocji; wierzy, że wszystko to, co go spotkało w tym mieście, miało wpływ na jego dalsze życiowe wybory. Poezja jest podstawowym elementem jego życia, utworzenie czasopisma społecznego było zatem odpowiedzią na jego wewnętrzny świat.

Kanton jako punkt wyjściowy pozwalał na nowe połączenie między mieszkańcami a światem. W jednym ze swoich esejów poeta Xi Chuan napisał: „Jeśli powiedzieć, że Xuwen dało Huang Lihaiowi doświadczenie życia lokalnego, to Kanton podarował mu doświadczenie życia metropolitarne i światowy gust”. Dla Huang Lihai Xuwen i Kanton nie łączy relacja dodawania, a relacja mnożenia. Te dwa miasta korespondują ze sobą, wzajemnie się rozrastają – nie jest to dwukrotne powiększenie, ale ośmio- lub dziesięciokrotne. To właśnie relatywnie interesujący fenomen występujący we współczesnej chińskiej kulturze i literaturze: umiędzynarodowienie lokalności lub ulokowanie międzynarodowości. Warto zastanowić się nad tym, jaką rolę pełnią chińskie miasta i metropolie w tym osobliwym zjawisku. W szczególności nawiązując do postaci Huang Lihai: co ma w sobie Kanton, czego nie mają inne chińskie miasta, inne metropolie takie jak Szanghaj czy Pekin? Pytanie to dotyczy spraw o szczególnym znaczeniu. Huang Lihai prowadził swoją uduchowioną działalność poetycką właśnie w Kantonie. Miasto to miało bezpośredni dostęp do Azji Południowo-Wschodniej czy Stanów i Europy. Poczynając od 1950 roku, w wyniku blokady morskiej Zachodu i izolacji Chin, Kanton z Pekinem i Szanghajem łączyły intensywne stosunki administracyjne. Do otwarcia Chin na świat w latach 80. XX wieku droga do świata zewnętrznego przebiegała właśnie przez te dwa miasta. Jednak współcześnie można powiedzieć, że Kantonu nie łączy już z Pekinem żaden szczególny związek. Stąd można bezpośrednio polecieć do Paryża, Londynu, Tokio czy Nowego Jorku. Podczas podróży poeta lubi przeglądać znajdujące się w gazetkach pokładowych mapki z połączeniami lotniczymi między Kantonem a resztą świata, kreski łączące zagraniczne miasta z jego ukochanym miejscem wyglądają jak wystrzelone fajerwerki. Dlatego też uważa, że relacja łącząca Kanton ze światem jest relacją bezpośrednią. Myślę, że wyobrażenie poetów żyjących i tworzących w tym mieście, w tym Huang Lihai, o świecie zewnętrznym było jak najbardziej bezpośrednie. W dziełach Huang Lihai można zatem odnaleźć tematykę międzynarodową. Kompozycje poetyckie na bazie zagranicznego materiału tematycznego przeplatają się z pamięcią i nostalgią za jego domem rodzinnym, za Xuwen i półwyspem Leizhou. Oznacza to, że Xuwen czy Leizhou łączą się z Bangkokiem, Toskanią, lasami norweskimi, Alpami. Dla niego miasto to było swoistą baterią energetyczną, jeżeli chodzi o tworzenie i promocję poezji.

W tych dynamicznych czasach, w których przyszło żyć, Huang Lihai stworzył poetycki cud. Ludzie uważają, że ustanowiona przez niego nagroda może magicznymi sposobami przemienić się w coś lepszego – to dlatego, że poeta trwał w postanowieniu, iż nagroda ta powinna mieć dwie warstwy: z jednej strony musi być przewidywalna i możliwa do kontrolowania, a z drugiej po-

winna poszerzać przestrzeń w warstwie wyobraźni kulturowej i zaskakiwać niespodziewanym. Jednak tego typu nagroda postrzegana przez zagranicznego poetę jako „bardzo szczególna” wiąże się z pewnym ryzykiem i ma swoje ograniczenia. Huang Lihai przyznaje, że nagroda ma wyraźne konotacje osobiste – stworzenie jej jest jego wielkim osiągnięciem, ale to on sam może stanowić przeszkodę dla jej rozwoju. Życie każdego człowieka ma swój okres ważności – młodość i siły witalne pozwalają mu działać, ale możliwe, że kiedy się zestarzeje, nie będzie w stanie kontynuować tradycji nagrody, dlatego ważne jest planowanie z wyprzedzeniem. Międzynarodowa Nagroda Poetycka – Poezja i Człowiek nie opierała się na żadnym szczególnym kontekście. Każda reedycja jest kolejnym małym sukcesem. Aczkolwiek pewne rzeczy niekoniecznie będą się rozwijać w taki sposób, w jaki byśmy sobie tego życzyli – z tym wyróżnieniem może być tak samo. Szczerze mówiąc, organizacja każdej jednorazowej edycji ceremonii jest sprawą wyjątkową, największy problem stanowią pieniądze, dlatego też ustanowienie funduszu dla Międzynarodowej Nagrody Poetyckiej jest w tym momencie priorytetem.

Idea fundacji

W 2014 roku, kiedy Zagajewski odbierał swoje wyróżnienie, w trakcie ceremonii prosił o wsparcie tego przedsięwzięcia i nawoływał do utworzenia fundacji na rzecz nagrody. Laureatka edycji z 2015 roku amerykańska poetka Rita Dove również pokładała nadzieję w tym, iż działalność uzyska źródło stałego finansowania – tylko w ten sposób będzie mogła nie tylko się utrzymać, ale również rozwinąć. W lipcu 2017 roku Huang Lihai odwiedził w Monachium Hansa Magnusa Enzensbergera, okrzykniętego „niemieckim Lu Xunem”. On również zachęcał Huang Lihai do założenia fundacji na rzecz Nagrody Poetyckiej, co stanowiło kolejny dowód na to, że jest to sprawa priorytetowa, choć trudna do wykonania – mimo wszystko coś, co powstaje w trudzie, a jest efektywne, z czasem nabiera jeszcze większego znaczenia. Walcząc z trudnościami, Huang Lihai wierzy, że będzie możliwe stworzenie nowej platformy, która nieustannie będzie przynosić nowe możliwości i płaszczyznę do tworzenia. Poezja jest tworem abstrakcyjnym, ale daje się urzeczywistniać w inicjatywie Nagrody Poetyckiej, dlatego nie powinno się wykluczać żadnych form sztuki, a do samej ceremonii należy włączyć wyobrażenia zarówno ze świata literackiego, jak i artystycznego.

W ramach organizowanego Noworocznego Festiwalu Poetyckiego w Kantonie w dniach 7–8 stycznia 2009 roku wystawiono dramat poetycki słynnego irlandzkiego poety Williama B. Yeatsa *Zazdrość królowej Emer*. Był to pierwszy

przypadek, kiedy na scenie festiwalu zaprezentowano klasyczne zachodnie dzieło teatru poetyckiego.

Decyzja o tegorocznym zaprezentowaniu *Zazdrości królowej Emer* znanego irlandzkiego noblisty Williama B. Yeatsa została podjęta przez Huang Lihai – inicjatora Noworocznego Festiwalu Poetyckiego w Kantonie. Jest to przełom, a zarazem swoisty eksperyment. Inscenizatorzy dramatu dokładają wszelkich starań, aby warstwa po warstwie wydobyć na światło dzienne i zaprezentować metaforyczny obraz zawarty w utworze przez Yeatsa, dzięki czemu publiczność może dotrzeć do esencji – miłości i wolności ukrytych pod zastoną różnic czasoprzestrzennych, narodowościowych, językowych i kulturowych. Po przyznaniu wyróżnienia w postaci miejsca na liście 10 zdobywców nagrody za najbardziej inspirujące kampanie marketingowe przez Międzynarodową Federację Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich w 2018 roku Noworoczny Festiwal Poetycki w Kantonie z istotnego wydarzenia kulturalnego w skali miasta przeistoczył się w festiwal kulturalny słynny na całe Chiny.

Podsumowując, Huang Lihai twierdził, że przy doprowadzaniu własnych lub powierzonych nam spraw do skutku trzeba pracować z pasją, nadzieją i zainteresowaniem, a także uzbroić się w nową świadomość wobec świata wewnętrznego – dopiero wtedy powstają fantastyczne pomysły. Nagroda Poetycka wielkiej wagi powinna mieć stworzone bezprecedensowe warunki, dzięki którym poznaje się wspaniałych poetów. Liczy na to, że pojawi się jeszcze więcej wybitnych poetów, którzy będą tworzyć tradycję tej nagrody i zdobędą dla niej rozgłos na całym świecie. Myślę, że ten sposób rozumienia poezji jest niecodzienny, ale i piękny.

Liście wdmuchują wiatr w pnie drzew, gdzie mieści się nieskazitelnie biały skarbiec.

叶子把风吹进树干的体内，那里有洁白的宝藏

Ziemi dom jest taki pusty, nikt nie chce wspominać starych snów.

大地的居所多么空茫，没有人怀着旧梦

Oni chcą zasadzić złoty lotos w czasie, nie zapomną potraktować podróży tak jak swoich rodzinnych stron.

他们要在时光里种植金色睡莲，不忘把旅途当故乡

Bibliografia

„Chinese-Western Poetry” 2014, nr 5.

„Chinese-Western Poetry” 2015, nr 3.

Lihai H., *Kto biega szybciej niż błyskawica*, 2015.

Przedmowa Huang Lihai z wydania *The selected poems of Adam Zagajewski*, „Poetry and People” 2014, nr 3.

„Tygodnik Południowych Metropolii” (南都周刊) z 8 listopada 2016 roku.

The Power of Poetry

Summary

The article focuses on the New Wave of Chinese poets who were born in the 1970s and are considered a new generation of poets in China, based on their groundbreaking ideas and activities. The author discusses a well-known poet, Huang Lihai, whose research touch on various matters from the concept of nationality to the idea of gender and poetics. He also presented a whole new perspective on the world of poetry and education.

On the International Prize for Poetry – “Poetry and Man” which goal is to discover and promote poets who have for many years dedicated themselves to creating outstanding and the purest form of poetry. Another aim of the prize is to encourage more people to dive into the spirit of this artistic field. It was another step toward the awakening and enrichment of reflection on the man’s thought and spirit. There is also a strong Polish element connected to the Polish poet Adam Zagajewski, who spent one week in China in March 2014. He had previously visited Taiwan and Hong Kong, but it was the city of Canton that became the most important stage of his journey, because the awards ceremony of the 9th edition of the International Prize for Poetry was held there. Zagajewski won the prize that year. He was acknowledged as an eminent and internationally respected poet, being praised by many important authors such as Miłosz, Brodski, and Susan Sontag.

The poet was born in June 1945 in the so-called Eastern Galicia, a region that used to belong to Poland. At that time, it was becoming a part of the Soviet Union and is Ukrainian today. His family returned to Poland. He started occupying himself with work of poet in the 1960s and 1970s, becoming a prominent representative of the “New Wave” generation of Polish poets. As for today, he published many anthologies of poetry and prose essays. Discovering his works has become a new challenge for the new generation of Chinese poets.

Keywords: poetry, Chinese poets, Polish poets, Prize for Poetry, new generation, new challenge

Могущество поэзии

Резюме

Данная статья посвящена новой волне китайских поэтов, которые родились в семидесятых годах и считаются новым поколением поэтов в Китае, учитывая их новаторские идеи и действия. Автор уделяет внимание известному поэту Хуанг Лихай, работы которого затрагивают различные вопросы, начиная с проблемы национальности, заканчивая вопросами половой идентичности и поэтики. Он также представил новую точку зрения на мир поэзии и образования.

Целью Международной поэтической премии «Поэзия и человек» является поиск и продвижение поэтов, которые посвятили много лет созданию замечательной поэзии в чистой форме. Другой задачей премии было поощрение большего количества людей, чтобы погрузиться в дух этой творческой области. Это был следующий шаг к пробуждению и обогащению размышлению о духе и мысли человека. Надо здесь обратить внимание на польский акцент, связанный с поэтом Адамом Загаевским, который провел одну неделю в Китае в 2014 году. Он раньше посещал Тайвань и Гонг Конг. Но именно город Гуанчжоу стал основным этапом его путешествия из-за церемонии вручения Международной поэтической премии, которая имела место именно там. В этом году Загаевски получил эту премию. Он был признан выдающимся и всемирно уважаемым поэтом, которого хвалили важные писатели такие, как Милош, Бродский и Сьюзан Зонтаг.

Поэт родился в июне 1945 года в так называемой Восточной Галиции – регионе, который раньше являлся частью Польши, в данный момент входил в состав Советского Союза, а в настоящее время находится на территории Украины. Его семья вернулась в Польшу. Он начал заниматься поэзией в шестидесятых и семидесятых годах, как выдающийся представитель поколения «новой волны» польских поэтов. На сегодняшний день, в свет вышли различные написанные им антологии поэзии и и прозаических эссе. Открытие его работ стало вызовом для нового поколения китайских поэтов.

Ключевые слова: поэзия, китайские поэты, польские поэты, премия в области поэзии, новое поколение, новый вызов